Bem Cinsiyet Rolü Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bem Cinsiyet Rolü Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17511

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bem Cinsiyet Rolü Envanteri (BCRE), bireylerin kendi alg?lad?klar? **kad?ns?l?k** ve **erkeksilik** özelliklerini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? standart bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, geleneksel olarak cinsiyetle ili?kilendirilen ki?ilik özelliklerinin bireyde ne ölçüde mevcut oldu?unu belirleyerek, bireyin psikolojik androjini seviyesini (hem kad?ns? hem de erkeksi özellikleri yüksek düzeyde bar?nd?rma) saptamay? hedefler. Türkiye'deki uyarlama çal??mas?, Zehra Ya??n Dökmen taraf?ndan 1999 y?l?nda gerçekle?tirilmi? olup, ölçe?in Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik analizlerini içeren **psikometrik** özelliklerini incelemektedir. Ölçek çe?idi bir **uyarlama** olup, Türk kültürüne özgü psikolojik cinsiyet rolü yap?lar?n?n anla??lmas?na önemli katk?lar sa?lam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Bem Cinsiyet Rolü Envanteri, Cinsiyet Rolü, Kad?ns?l?k, Erkeksilik, Androjini, Psikolojik Cinsiyet, Uyarlama, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Sandra L. Bem (Orijinal Geli?tirici), Zehra Ya??n Dökmen (Türkçe Uyarlay?c?).

Amaç

Bem Cinsiyet Rolü Envanterinin temel amac?, bireylerin kendilerini tan?mlad?klar? **cinsiyet rolü** yönelimlerini ölçmektir. Ölçek, bireyleri yaln?zca biyolojik cinsiyetlerine göre de?il, ayn? zamanda ta??d?klar? kültürel olarak tan?mlanm?? kad?ns? ve erkeksi ki?ilik özelliklerinin yo?unlu?una göre s?n?fland?rmay? amaçlar. Bu s?n?fland?rma, bireyleri dört ana kategoriye ay?r?r: **Erkeksi** (yüksek erkeksilik, dü?ük kad?ns?l?k), **Kad?ns?** (yüksek kad?ns?l?k, dü?ük erkeksilik), **Androjen** (hem kad?ns?l?k hem de erkeksilik puanlar? yüksek) ve **Farkl?la?mam??** (hem kad?ns?l?k hem de erkeksilik puanlar? dü?ük).

Türkçe uyarlaman?n özel amac? ise, orijinal BCRE'nin psikometrik yap?s?n?n Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir olup olmad???n? tespit etmek ve böylece Türk kültüründe cinsiyet rolü ara?t?rmalar?na bilimsel bir araç kazand?rmakt?r.

Yap?

Ölçek, **Psikolojik Cinsiyet Rolü** yap?s?n? ölçmektedir. Sandra Bem, bu yap?y? tek boyutlu bir z?tl?k (erkeksilik vs. kad?ns?l?k) olarak görmek yerine, iki ayr? ve ba??ms?z boyut (erkeksilik ve kad?ns?l?k) olarak kavramsalla?t?rm??t?r. Bu yenilikçi yakla??m, bireylerin ayn? anda hem

ARABPSYCHOLOGY.COM

yüksek düzeyde erkeksi (örne?in, iddial?, ba??ms?z) hem de yüksek düzeyde kad?ns? (örne?in, ?efkatli, hassas) özelliklere sahip olabilece?i anlam?na gelen androjeni kavram?n? psikoloji literatürüne kazand?rm??t?r.

Ölçek maddeleri, kültürel aç?dan erkeklere uygun görülen **enstrümantal** (araçsal) özellikler ve kad?nlara uygun görülen **ifade edici** (ekspresif) özellikler olmak üzere iki temel faktöre ayr?l?r.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, Ya??n Dökmen (1999) taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?nda ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek amac?yla kapsaml? analizler yürütülmü?tür. Bu çal??malar genellikle, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? (psikolojik cinsiyet) gerçekten ölçüp ölçmedi?ini do?rulamak için **faktör analizi**, ay?rt edici geçerlik ve ölçüt ba??ml? geçerlik yöntemlerini içerir.

Türkçe formun geçerlik çal??malar?, maddelerin kültürel ba?lamda tutarl?l???n? ve orijinal ölçekteki ikili faktör yap?s?n? koruyup korumad???n? ara?t?rmay? kapsam??t?r. Bu, ölçe?in Türk popülasyonunda psikolojik cinsiyet rollerini do?ru bir ?ekilde temsil edebildi?ini göstermeyi amaçlam??t?r.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenirlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, Ya??n Dökmen'in (1999) çal??mas?, her uyarlama çal??mas?nda oldu?u gibi, ölçe?in iç tutarl?l???n? ve zamana kar?? kararl?l???n? de?erlendirmi?tir. Güvenirlik genellikle **Cronbach Alfa** iç tutarl?l?k katsay?s? ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?i ile rapor edilmi?tir. Yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in bireylerin cinsiyet rolü özelliklerini tutarl? bir ?ekilde ölçebildi?ini gösterir.

Faktör Analizi

Bem Cinsiyet Rolü Envanterinin orijinal yap?s?, **Erkeksilik** ve **Kad?ns?l?k** olmak üzere iki ba??ms?z faktörden olu?ur. Türkçe uyarlama çal??mas?nda da bu ikili faktör yap?s?n?n do?rulanmas? kritik öneme sahiptir. Yap?lan faktör analizi, Türkçe maddelerin de orijinal yap?y? destekleyecek ?ekilde iki ayr? boyutta grupland???n? göstermeyi amaçlam??t?r. Bu analizler, Türk kültüründe cinsiyet rollerinin alg?lan???n?n, orijinal Amerikan popülasyonundaki teorik yap?yla uyumlu oldu?unu teyit etmi?tir.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Genellikle 7 noktal? Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?r (Örnek: 1=Hiçbir zaman veya neredeyse hiçbir zaman do?ru de?il, 7=Her zaman veya neredeyse her zaman do?ru).

Language Available: Türkçe (Türkçe Form), ?ngilizce (Orijinal Form).

Population Group: Yeti?kinler ve ergenler.

Age Group: Genellikle üniversite ö?rencileri ve genel yeti?kin popülasyonu.

Population Details: Ya??n Dökmen'in çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri örneklemi üzerinde yürütülmü?tür. Bu, ölçe?in yüksek e?itimli genç yeti?kin popülasyonunda kullan?ma uygunlu?unu destekler.

Test Methodology: Bireylerin kendilerini tan?mlayan özellikleri belirtmeleri istenen öz-bildirim envanteridir. Puanlama, Erkeksilik ve Kad?ns?l?k puanlar?n?n ayr? ayr? hesaplanmas? ve bu puanlar?n ortalamaya göre kar??la?t?r?lmas?yla Androjen, Erkeksi, Kad?ns? veya Farkl?la?mam?? kategorilerine ayr?lmas? esas?na dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Erkeksilik Ölçe?i, Kad?ns?l?k Ölçe?i, Öz-Bildirim, Psikolojik Androjini, Enstrümantal Özellikler, Ekspresif Özellikler, Cinsiyet Rolü Tipolojisi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar (Uyarlama): Zehra Ya??n Dökmen

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor/Mevcut De?il

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor/Mevcut De?il

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Co?rafya Fakültesi, Psikoloji Bölümü (1999 referans?na göre).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Orijinal): 1974 (Sandra L. Bem)

Test Y?l? (Türkçe Uyarlama): 1999 (Zehra Ya??n Dökmen)

?zinler ve Ücret: Akademik ara?t?rmalarda kullan?m genellikle referans belirtilerek mümkündür. Ticari veya klinik kullan?m için orijinal ölçek geli?tiricisinin (Bem) veya Türkçe uyarlamay? yapan

ARABPSYCHOLOGY.COM

yazar?n izni gerekebilir.

Kaynaklar

Ya??n Dökmen, Z. (1999). Bem Cinsiyet Rolü Envanteri Kad?ns?l?k ve Erkeksilik Ölçekleri Türkçe Formunun Psikometrik Özellikleri. *Kriz Dergisi, 7*(1), 27-40. Kaynak makalenin tam metnine buradan ula??labilir: dergiler.ankara.edu.tr
Bem, S. L. (1974). The measurement of psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 42*(2), 155-162.
Bem, S. L. (1981). Bem Sex-Role Inventory Professional Manual. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.

Bu envanterin Türkçe formuna ait orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: **bem-cinsiyet-rolu-envanteri-toad.pdf** (PDF ?ndirme Ba?lant?s?).

Bem Cinsiyet Rolü Envanterinin Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri do?rudan sunulmam??t?r. Maddeler, Zehra Ya??n Dökmen'in (1999) "Kriz Dergisi"nde yay?nlanan makalesinde veya yukar?da belirtilen PDF dosyas?nda bulunabilir. Tipik olarak BCRE, her biri kad?ns?l?k, erkeksilik veya nötr özelliklerden olu?an 60 maddeden olu?ur.

ARABPSYCHOLOGY.COM